

2014. aasta eesti keele teise keelena tasemetöö lühianalüüs

Tasemetöö eesmärgid on:

- hinnata põhikooli riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust II kooliastme lõpus;
- anda koolile ning õpetajatele võimalus hinnata oma õpilaste õpitulemusi üleriigilisel taustal;
- suunata tasemetöö sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- siduda järjestikuseid haridusastmeid ja -tasemeid;
- anda välishindamise tulemuste põhjal tagasisidet kõigile asjast huvitatud osapooltele ning võimaldada kavandada ja teha muudatusi riiklikus õppekavas, õppekirjanduses, õpetajate täiendusõppes, ning suunata vastavat arendustööd.

Eesti keele teise keelena tasemetöö koostamisel arvestatakse riikliku õppekava nõudmistega ja Euroopa Nõukogu keeleoskustasemetega, millest lähtuvalt vastab tasemetöö ligilähedaselt A2-taseme kirjeldusele.

Tasemetöö eesmärk on hinnata, kas ja mil määral on õpilased saavutanud põhikooli õppekavas määratletud õpitulemused II kooliastme lõpus, ning anda tagasisidet õpilastele, õpetajatele ja teistele asjast huvitatutele.

2014. aastal koostati erinevalt 2013. aastast tasemetöö valim. Eesti keele teise keelena tasemetööd tegid valimisse kuuluvad eesti keelest erineva õppekeelega koolide 6. klassi õpilased. Valimisse kuulus 768 õpilast. Tasemetööd tegi nendest 736 õpilast (395 poissi ja 341 tüdrukut) ning 32 õpilast puudus.

Tasemetöö eest oli võimalik saada 40 punkti. 24 õpilast (3,8%) sooritas töö maksimumpunktidele. Eelmisel aastal sai maksimaalse tulemuse 3% õpilastest. Vähemalt 80% võimalikust tulemusest saavutas 2014. aastal 295 õpilast (40,1%). Eelmise aastaga võrreldes (37,8%) oli tulemus parem. Alla 20 punkti sai 2014. aastal 109 õpilast ehk 17,1%, 2013. aastal 11,5% kõikidest tasemetöö tegijatest. Kõige madalam tulemus oli 2014. aastal 5 punkti. Sellest järeldub, et neil õpilastel, kelle keeleoskus ning motivatsioon õppida on väga nõrk, on ebatõenäoline samamoodi jätkates põhikooli lõpuks vajaliku tasemeni jõuda. Lõhe tugevamate ja nõrgemate õpilaste vahel pigem süveneb. Keskmise tulemus (29 punkti) on aga 2013. aastaga võrreldes sama.

Keskmine sooritusprotsent oli 2013. aastal 73. 2014. aastal oli keskmine 72%.

Osaoskusi võrreldes oli 2014. aastal kõige madalama keskmise tulemusega kirjutamisosa (54,1%). Sellele järgnesid keele struktuur ja lugemine. Kõige kõrgem sooritusprotsent (84,6%) oli kuulamise osaoskuses. 2013. aastal oli kõige madalama keskmise tulemusega keele

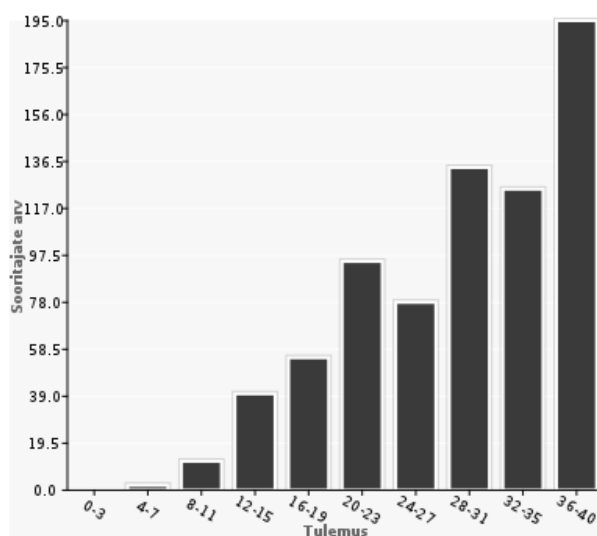
struktuuri osa. Kirjutamisosas oli eelmisel aastal vaja täita ankeet, mis andis kõrgema tulemuse kui sellel aastal teate kirjutamine.

Poiste ja tüdrukute tulemusi võrreldes on tüdrukute sooritus ka tänavu nii üldiselt kui kõikides osaoskustes paremate näitajatega kui poistel – tüdrukute keskmine tulemus on protsentides 77, poistel 68. Võrreldes eelmise aastaga, on see näitaja peaaegu sama (erinevus 1%). Osaoskusi kõrvutades on poiste ja tüdrukute tulemuste vahel kõige suurem erinevus kirjutamisosas, kus poiste tulemused on tüdrukutega võrreldes umbes 25% madalamad. Lugemises ja keele struktuuris on erinevus 10%, kuulamisosas alla 5%.

Tabel 1. Tasemetöö üldstatistika

Aasta	Õpilaste hulk	Maksimaalne tulemus	Minimaalne tulemus	Keskmine tulemus
2013	2543	40	7	29
2014	736*	40	5	29

*2014. aastal koostati valim

Joonis 1. Tasemetöö tulemuste jaotus 2014

Tabel 2. 2013. ja 2014. aasta tasemetöö tulemuste võrdlus

2013			2014		
Punktid	Õpilaste hulk	%	Punktid	Õpilaste hulk	%
0-3	0	0	0-3	0	0
4-7	1	0,1	4-7	2	0,3
8-11	38	1,5	8-11	12	1,6
12-15	70	2,8	12-15	40	5,4
16-19	184	7,3	16-19	55	7,5
20-23	343	13,5	20-23	95	12,9

24–27	388	15,3	24–27	78	10,6
28–31	430	16,9	28–31	134	18,2
32–35	460	18,1	32–35	125	17,0
36–40	629	24,7	36–40	195	26,5

Tabel 3. Tasemetöö tulemused maakonniti (2014)

	Õpilaste hulk	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Harju maakond	408	55,4	30	75	6	31	40	7,68
Ida-Viru maakond	261	35,5	26,9	67,3	5	28	40	8,33
Jõgeva maakond	16	2,2	27,8	69,5	18	30	38	6,61
Lääne-Viru maakond	7	1	32,1	80,4	24	33	39	6,15
Pärnu maakond	17	2,3	23,9	59,9	12	21	38	8,47
Tartu maakond	9	1,2	29	72,2	16	28	40	8,57
Valga maakond	18	2,5	34	85,1	16	36	40	6,06
Kokku	736	100	28,8	72	5	30	40	8,06

Tabel 4. Tasemetöö tulemused soo järgi (2014)

	Õpilaste hulk	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Poisid	395	54	27,1	68	5	28	40	8,18
Tüdrukud	341	46	30,9	77	9	33	40	7,43
Kokku	736	100	28,8	72	5	30	40	8,06

Tabel 5. Tasemetöö edukuse ja kvaliteedi näitajad maakonniti (2014)

	Õpilaste hulk	edukus *	kvaliteet**	edukus (%)	kvaliteet (%)
Harju maakond	408	321	98	78,7	24,0
Ida-Viru maakond	261	163	40	62,5	15,3
Jõgeva maakond	16	10	2	62,5	12,5
Lääne-Viru maakond	7	7	3	100,0	42,9

Pärnu maakond	17	7	3	41,2	17,6
Tartu maakond	9	7	2	77,8	22,2
Valga maakond	18	17	8	94,4	44,4
Kokku	736	532	156	72,3	21,2

* tulemus maksimumist 60% või rohkem

** tulemus üle 90% maksimumist

Tabel 6. Tasemetöö edukuse ja kvaliteedi näitajad soo järgi (2014)

	Õpilaste hulk	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet (%)
Poisid	395	256	62	64,8	15,7
Tüdrukud	341	276	94	80,9	27,6
Kokku	736	532	156	72,3	21,2

Tabel 7. Tasemetöö põhinäitajad osaoskuste kaupa (2014)

	Kuulamine	Lugemine	Keele struktuur	Kirjutamine
Punkte	10	10	10	10
Keskmine tulemus	8,5	8,0	7,0	5,4
Keskmine sooritus %	85	80	70	54
Miinumum	2	0	0	0
Maksimum	10	10	10	10
Standardhälve	1,6	2,3	2,6	3,3

Tabel 8. Tasemetöö osaoskuste tulemused punktides soo järgi (2014)

	Kuulamine	Lugemine	Keele struktuur	Kirjutamine
Poisid	8,3	7,6	6,6	4,6
Tüdrukud	8,6	8,4	7,4	6,4

Kuulamisosa

Kuulamisosa koosnes kahest ülesandest (kokku 10 üksikküsimust). Esimeses ülesandes (pildiga valikvastused, valimine kolme vastusevariandi hulgast) oli 4 üksikküsimust. Teises ülesandes (õige-vale väite valimine) oli 6 üksikküsimust. Kokku oli selle osaoskuse eest võimalik saada 10 punkti. Sama tüüpi ülesanded olid ka 2013. aasta tasemetöös.

See osaoskus sai statistika järgi kõige kõrgema tulemuse. Kuulamisosa keskmine sooritus oli 84,6%. Esimene ülesanne oli madalamate näitajatega (82,6%). Teine ülesanne osutus kergemaks (keskmine lahendusprotsent 85,9%).

2013. aasta tulemusega (69%) võrreldes oli sel aastal kuulamisosa keskmine tulemus kõrgem. Poiste ja tüdrukute osas olid tulemused võrreldes teiste osaoskustega kõige ühtlasemad.

Tabel 9. Kuulamisosa tulemused (2014)

	miinimum	keskmine	keskmine %	maksimum	st. hälve
1. ülesanne	0	3,30	82,6	4	0,89
2. ülesanne	0	5,15	85,9	6	1,02

Tabel 10. Kuulamisosa tulemused soo järgi (2014)

	Õpilaste hulk	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Poisid	395	54	8,32	83,2	2	9	10	1,67
Tüdrukud	341	46	8,62	86,3	3	9	10	1,45
Kokku	736	100	8,46	84,6	2	9	10	1,58

Lugemisosa

Lugemisosas oli kaks ülesannet kokku 10 üksikküsimusega (esimeses ülesandes 4 ja teises ülesandes 6 üksikküsimust). Lugemise esimene (valikvastused, valimine kolme vastusevariandi hulgast) ja teine ülesanne (valikvastustega lünkülesanne, teksti sobitamine lünka) andsid kokku 10 punkti. 2013. aasta tasemetöös olid sama tüüpi ülesanded. Esimese ülesande lugemistekstid olid sel aastal kujundatud kuulutustena.

Lugemise osaoskus on kirjutamise ja keele struktuuriga võrreldes kõrgemate näitajatega. Lugemisosa keskmine sooritusprotsent oli 79,8. Esimene ülesanne (76,1%) oli madalamate näitajatega kui teine ülesanne (84,1%). 2013. aastal oli keskmine sooritusprotsent 78.

Tabel 11. Lugemisosa tulemused (2014)

	miinimum	keskmine	keskmine %	maksimum	st. hälve
1. ülesanne	0	3,52	87,9	4	0,75
2. ülesanne	0	4,46	74,4	6	1,81

Tabel 12. Lugemisosa tulemused soo järgi (2014)

	Õpilaste hulk	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Poisid	395	54	7,61	76,1	0	8	10	2,41
Tüdrukud	341	46	8,41	84,1	1	9	10	2,00
Kokku	736	100	7,98	79,8	0	9	10	2,26

Keele struktuuri osa

Keele struktuuri osas oli kaks ülesannet kokku 10 üksikküsimusega. Keele struktuuri esimeses ülesandes (valikvastused, sobiva sõna valimine teksti all toodud loendist) oli 5 üksikküsimust ja teises ülesandes (valikvastustega lünkülesanne, valimine kolme vastusevariandi hulgast) samuti 5 üksikküsimust. Kokku oli võimalik saada 10 punkti. 2013. aasta keele struktuuri osa koosnes samuti kahest ülesandest.

See osaoskus on võrreldes kuulamise ja lugemisega madalamate näitajatega. Osaoskuse keskmine sooritusprotsent on 69,7. Esimene ülesanne (keskmine 65,6%) oli madalamate näitajatega kui teine ülesanne (keskmine 74,5%). Võrreldes 2013. aasta keskmisega (64%), kui selle osaoskuse tulemus oli võrreldes teiste osaoskustega kõige nõrgem, on selle aasta tulemused pisut paremad.

Tabel 13. Keele struktuuri osa tulemused (2014)

	miinimum	keskmine	keskmine %	maksimum	st. hälve
1. ülesanne	0	3,18	63,5	5	1,67
2. ülesanne	0	3,80	76,0	5	1,25

Tabel 14. Keele struktuuri osa tulemused soo järgi (2014)

	Õpilaste hulk	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Poisid	395	54	6,56	65,6	0	7	10	2,60
Tüdrukud	341	46	7,45	74,5	1	8	10	2,42
Kokku	736	100	6,97	69,7	0	7	10	2,56

Kirjutamisosa

Kirjutamisosa koosnes ühest ülesandest, mille tüüp erines 2013. aasta omast. Õpilased pidid kirjutama etteantud sisupunktidele toetudes umbes 30-sõnalise teate. Ülesande eest oli võimalik saada maksimaalselt 10 punkti (5 punkti ülesande täitmise ja 5 punkti keelekasutuse eest). Ülesannet hinnati hindamisjuhendi järgi.

Keskmine sooritusprotsent oli küllaltki madal – 54,1. 15,2% õpilastest sai ülesande eest null punkti. Selle põhjused on erinevad, nt ei vastanud kirjutatud tekst teemale, õpilane ei jõudnud ettenähtud aja jooksul ülesannet valmis (tekst oli hindamiseks liiga lühike) või jäeti kirjutamisülesanne üldse täitmata (47 õpilast ehk 6%). Poiste keskmine tulemus (45,8%) oli kirjutamise osaoskuses tunduvalt madalam kui tüdrukutel (63,7%). Maksimumtulemuse saavutas kirjutamisosas 51 õpilast ehk 6,9%.

2013. aastal oli kirjutamisosa tulemus parem. Keskmine sooritusprotsent oli siis 78,5. Eelmisel aastal tuli kirjutamisülesandes täita ankeet/küsimustik (10 küsimusega). Hindamisel arvestati, et vastus oleks loogiliselt sobiv ja lähtuti arusaadavuse põhimõttest. Teate kirjutamine osutus õpilastele raskemaks kui ankeedi täitmine.

Kirjutamisosa hinnatakse koolis ning selle kohta saab teha järgnevaid tähelepanekuid. Kirjutamisosa hindamisel ei pea hindaja tekstis vigu parandama, kuid peaaegu kolm neljandikku õpetajatest on seda ikkagi teinud. Kui tekstis on vead alla joonitud või parandatud, võib see mõjutada teksti kui terviku hindamist. A2-tasemel võib ka maksimaalse tulemuse saanud töös esineda üksikuid sõnakordusi ja eksimusi õigekirjas, kui need ei sega tekstist arusaamist. Samas selgus õpetajate tagasisidest, et hindamisel peetakse oluliseks ning arvestatakse teksti arusaadavuse põhimõtet.

Mõni õpetaja oli kirjutamisosa punktid märkinud ainult tiitellehele ning ülesande all olevasse selleks ettenähtud kohta olid need jäetud märkimata. Samuti pole kasti sisse vaja eraldi märkida punkte ülesande täitmise ja keelekasutuse eest (mitte nt 5+4, vaid lõpptulemus – 9).

Hindamisel tuleb arvestada sellega, et kui õpilane ei ole teksti kirjutamisel lähtunud juhiseist, on ülesanne täitmata.

Õpetaja saab hindamisega tagasisidet selle kohta, mil määral tema õpilaste kirjutamisoskus vastab tasemele ning mis vajaks edaspidi muutmist ja täiendamist.

Tabel 15. Kirjutamisosa tulemused punktide esinemissageduse järgi (2014)

Punktid	Õpilaste hulk	Esinemise sagedus %
0	112	15,2
1	22	3,0
2	51	6,9
3	31	4,2
4	57	7,7
5	59	8,0
6	67	9,1
7	66	9,1
8	115	15,6
9	105	14,3
10	51	6,9

Tabel 16. Kirjutamisosa tulemused soo järgi 2014

	Õpilaste hulk	%	keskmine	keskm %	min	mediaan	max	st. hälve
Poisid	395	54	4,58	45,8	0	5	10	3,30
Tüdrukud	341	46	6,37	63,7	0	7	10	3,02

Kokku	736	100	5,41	54,1	0	6	10	3,30
-------	-----	-----	------	------	---	---	----	------

Ülesannete koondstatistika

Tabel 17. Ülesannete põhinäitajad (2014)

	miinimum	keskmine	keskmine %	maksimum	st. hälve
Kuulamine 1. ülesanne	0	3,3	82,6	4	0,9
Kuulamine 2. ülesanne	0	5,2	85,9	6	1,0
Lugemine 1. ülesanne	0	3,5	87,9	4	0,8
Lugemine 2. ülesanne	0	4,5	74,4	6	1,8
Keele struktuur 1. ülesanne	0	3,2	63,5	5	1,7
Keele struktuur 2. ülesanne	0	3,8	76,0	5	1,3
Kirjutamine	0	5,4	54,1	10	3,3

Õpetajate hinnangud ja ettepanekud tasemetöö kohta

Tagasiside küsimustiku täitis 43 õpetajat, neist Tallinnast ja Harjumaalt 27, Ida-Virumaalt 10 ning mujalt Eestist (Tartu, Valga, Rakvere, Pärnu, Kallaste) 6.

Õpetajate hinnangul vastas tasemetöö üldiselt II kooliastmes taotletavatele üldpädevustele ja õpitulemustele. Mõni näide õpetajate arvamustest:

- töö oli õpilastele jõukohane, vastas 6. klassi tasemele, õpilased said ülesannetest aru;
- kõik ülesanded olid arusaadavad ja konkreetset vormistatud;
- tasemetöö ülesanded olid mitmekesised ja head teemade valiku poolest;
- tasemetöö vastas A2-tasemele ning võimaldas kontrollida kuulamis-, lugemis-, kirjutamisoskust ja grammatika tundmist;
- töö oli hea ja meeldis õpilastele.

Oldi ka erineval arvamusel:

- töö oli hea, keskmise raskusega, aga pigem tublimate õpilaste jaoks;
- nõrgematele õpilastele võis kirjutamisosa raske olla, sest õpilased on harjunud kirjutama kirja;
- tasemetöö ülesanded olid arusaadavad, nõrgematele õpilastele ehk veidi rasked;
- raskusi tekitas ainult kirjutamisosa, mõnel õpilasel jäi aega väheks;
- õpilased sooritasid tasemetöö vastavalt oma võimetele. Raskusi tekitas keele struktuuri osa.

Üldstatistika põhjal võib siiski järeldada, et enamasti oli tasemetöö õpilastele jõukohane. Suurem osa valimisse kuuluvatest 6. klassi õpilastest tuli tasemetööga hästi toime.

Mõnele õpilasele oli tasemetöö siiski raske. 2013. aastal näitasid tulemused, et 11,5% õpilastest sai alla 50% võimalikust punktisummast. 2014. aastal oli see protsent 14,8. On väga suur tõenäosus, et nendel õpilastel võib esineda raskusi ka III kooliastmes õppides ning nad ei saavuta põhikooli lõpus vajalikku keeletaset.

Nõrk tulemus on oluline märk nii õpetajale kui ka õpilasele. Seda kinnitab ka ühe õpetaja ettepanek jätkata tasemetööde läbiviimist, sest see paneb õpilasi muretsema ja nad suhtuvad keeleõppesse tõsisemalt.

Eelmisel aastal väitis mõni õpetaja, et õpilastel ei olnud võimalust tasemetööks piisavalt harjutada. Sel aastal arvati muuseas, et:

- arvestades õpilaste erinevat taset võiks koostada lihtsama ja raskema tasemetöö;
- võiks ette teatada, millised muutused tasemetöö kirjutamisosas toimuvad (kiri, teade, kuulutus jm);
- kirjutamisosas võiks koosneda kahest ülesandest ning kirjutamiseks võiks olla rohkem aega.

Tasemetöö eesmärk ei ole kontrollida varem hoolega harjutatud materjali omandamist, vaid võrrelda õpilase eesti keele kuulamis-, lugemis-, kirjutamiskust ning grammatika tundmist ligilähedaselt A2-tasemele vastavusega ja leida need kitsaskohad, millele on vaja keeleõppes edaspidi rohkem tähelepanu pöörata. Kuna tasemetöö kestab 45 minutit, ei ole võimalik kirjutamisosas mahtu suurendada ega ülesande täitmiseks ette nähtud aega pikendada.

Eelmisel aastal tuli tagasiside põhjal välja, et mitu õpetajat tahaks kirjutamisosas hindamisel eelkõige vigu kokku lugeda ning hindamisjuhendist hoolimata oli mõnel õpetajal raske otsustada, mida veaks lugeda. Sel aastal leidsid õpetajad, et:

- kirjutamisosas hindamiskaala on objektiivne ja õpetajale suureks abiks;
- tekkis küsimus, kas ja kuidas hinnata töö vormistamist;
- ei tea, kas tekstis peab vead parandama või mitte ja millist viga lugeda veaks;
- on hea, et vigade arvestamisel võib lähtuda arusaadavuse põhimõttest. On lubatud teha tasemekohaseid vigu.

Juba eespool on mainitud, et tasemetöö kirjutamisosas hindamisel ei tohi õpetaja teha õpilase kirjutatud teksti parandusi.

Võttes aluseks Euroopa keeleõppe raamdokumendi A2-taseme kirjelduse, võib tasemetöös esineda sõnakasutusvigu ja eksimusi sõnade õigekirjas, kui need ei sega teksti ega üksiku sõna mõistmist (sõna tähendus peab olema üheselt arusaadav). Igapäevases õppeprotsessis on aga kindlasti vaja nõuda korrektset õigekirja ning grammatika tundmist.

Õpetajate tagasisidest selgusid järgnevad probleemid, millele peaks tulevikus eesti keele õppimisel, õpetamisel ja kasutamisel rohkem tähelepanu pöörama:

- kirjutamisosa tõi eelmisel aastal välja õpilase vähese sõnavara tundmise. Sel aastal osutus raskeks situatsioonist arusaamine (teate kirjutamine, kuulutuse lugemine) ülesande edukaks täitmiseks;
- kui keelekeskkond puudub ning õpilane kuuleb keelt vaid tunnis, oleks seda enam vaja keeleõppes kasutada elulisi situatsioone, et keele õppimine ja kasutamine oleks loomulik;
- mõne õpilase iseseisva lugemise oskus pole piisav. Selleks, et nõrgema keeleoskusega õpilane püüaks tema jaoks rasket teksti lugeda, peaks teksti teema teda huvitama.

Kokkuvõte

Üle poole tasemetöö valimisse kuuluvatest õpilastest oli Tallinna ja Harjumaa koolidest. Pisut üle ühe kolmandiku õpib Ida-Virumaa koolides.

Valga maakonnas ja Lääne-Viru maakonnas oli sooritusprotsent keskmisest kõrgem, kuid nendes maakondades tegi tasemetööd kokku vaid 25 õpilast. Ida-Viru maakonna koolide õpilaste sooritusprotsent oli 67,3. Pärnu maakonna (17 õpilast) sooritusprotsent (59,9%) oli maakondadest kõige madalam.

Seitsme valimisse kuuluva kooli (5 nendest asuvad Tallinnas, 1 Ida-Virumaal ja 1 Valga maakonnas) keskmine sooritus oli üle 85%. See näitab õpetajate väga head tööd. Samas oli kahe Ida-Viru maakonna (Narva) kooli keskmine tulemus vaid 37,3% ja 37,7% ning nendes koolides on vaja eesti keele õpetamist ja tasemetöö olulisust kindlasti rohkem väärtustada.

2013. aastal tegid tasemetöö kõik eesti keelest erineva õppekeelega koolide 6. klasside õpilased. Eelmise aastaga võrreldes jäi 2014. aasta valimisse kuulunud Tallinna ja Harjumaa koolide keskmine tulemus samaks. Ida-Viru maakonna valimisse kuulunud õpilaste selle aasta tulemus on 2013. aasta kõikide selle maakonna koolide keskmisega võrreldes 2% võrra kõrgem. Teiste maakondade tulemuste võrdlemisel eelmise aastaga olulisi erinevusi ei ole.

Tiina Mürsepp

SA Innove keelekeskuse eesti keele teise keelena spetsialist